

Sămănătorul

Revistă Literară Săptăminală

Supt îngrijirea d-lor :

D. ANGHEL, ST. O. IOSIF, M. SADOVEANU, G. SANDU-ALDEA, ION SCURTU
PENTRU PARTEA LITERARĂ.

G. M. MURGOȘI
PENTRU PARTEA ȘTIINȚIFICĂ.

Sumarul :

- A. STAVRI. — După ploaie (poezie).
ZAMFIR C. ARBURE. — Mișcarea liberatoare din Basarabia.
Z. BÎRSAN. — Cîntec
N. DUNĂREANU. — In satul «Regele Carol I».
G. VÎLSAN. — Bușteni (poezie).
MARIN OLTESCU. — Sonet.
G. M. MURGOȘI. — Comunicări de la societățile de științe.
SC. și GH. M. M. — Cronică.
ALEX. G. DOINARU. — Cronică veselă: Să ne înțelegem; La «convorbiri» răsare luna; O lămurire; Caion trăește.

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

B-dul ACADEMIEI No. 3. — Str. EDGAR QUINET No. 4.

BUCUREȘTI.

EXEMPLARUL :

In țară . . . 20 bani
In străinătate 25 ,

ABONAMENTUL ANUAL :

In țară . . . 10 lei
In străinătate . 12 ,

A APARUT:

CALENDARUL „MINERVEI”

PE ANUL 1907

Este cel mai bogat calendar în materii literare și științifice.

Coprinde o bogată dare de seamă asupra expoziției naționale române și numeroase articole referitoare la frații noștri macedoneni.

Calendarul e splendid ilustrat cu toate vederile din expoziție, cu vederi și tipuri din Macedonia precum și cu toate serbările și vederile societăților corale care au vizitat expoziția.

Afară de acestea e inzestrat cu un splendid supliment artistic în trei culori, reprezentând chipul unei frumoase Seliștence precum și cu alte 3 suplimente reprezentând familiile regală, și princiară o frumoasă alegorie: România la anul 1866 și la anul 1906.

PREȚUL UNUI EXEMPLAR LEI 1.25

De vânzare la toate librăriile din țară.

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ LITERARĂ SĂPTĂMINALĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :
B-dul Academiei, 3.
Strada Edgar Quinet, No. 4.
BUCUREȘTI

ABONAMENTUL ANUAL
În țară . . . . . 10 lei
În străinătate. . . . . 12 »

DUPĂ PLOAIE

Albe oi, ca valu'n spume,
Se revarsă pe pripor;
Noru'i dus departe'n zare,
Pirăuase'n văi s'adună,
Ploaia a'mbrumăt ușor
Dealul de smarald —
Și vezi lume de pe lume
De la câmp venind prin soare.
Pretutindenți voie bună,
Liniștiți și cald.

În copac ce sfat de vrăbii!
Pe-o mlădiță ciripesc
Rîndușel și rîndușică.
Mînta, terburile toate,
După ploaie, răspîndesc
Aromiri mai vii;
Printre verzile lor săbii,
Stînjineii își ridică
Păhăruțe parfumate,
Flori liliachii.

Și măcar că-î lumea'n soare,
Tot mai licăresc pe geam
Picăturile de ploaie —
Și-î în vârful fie-cărei
Frunzișoare de pe ram
Un mărgăritar.
Cînd de-ajuns o clătinare,
O crenguță să se'ndoaie
Și de vîntul legănărei
Pică toate iar...

Cîte sufletul n'ascunde!
Cîte lacrimi încă vii:
Doruri, suferinți, înfrîngerii!
Dar zbucesște-o bucurie,
Ca un cînt de ciocîrlii,
Și-ți rămîn uitate.
Cînd la dînsele pătrunde
Noul dor sfărmat, iar sîngerii:
Una singură de'nvie
Ți le plîngi pe toate.

A. STAVRI.

Mișcarea liberafoare din Basarabia.

Citeva lămuriri generale

II

Peste puțin după atentatul neisbutit al lui Dumitru Cazacozoff, în toate universitățile din Rusia s'a observat o mișcare printre studenți, cari se organizară în cercuri numite «*Zemleacestvo*» (pămîntenî). Cercurile acestea se formaū din tineri ce aparțineau unei și aceleiași națiuni: finlandezî, poloni, moldoveni, ruteni, caucazieni, sau unei aceleiași provincii. La 1868 această organizațiune a tinerimei universitare a servit drept teren pentru formarea unei societăți secrete, care avea de scop desființarea regimului absolutist și proclamarea unei republice federale; în fruntea societăței a fost un om cu o voință de fer, Sergiu Neciaeff. Societatea aceasta secretă n'avea absolut nici o legătură cu masele mari ale poporului; fruntașii societății credeaū posibil a învinge regimul absolutist pe calea unei simple conjurațiuni politice, și puind mîna pe putere a realiza scopul țintit în numele unei adunări, numite *Zemski Sobor*, care va decreta republica. Societatea aceasta secretă a fost în curînd descoperită, și membrii săi arestați și judecați. Procesul politic însă a produs mare impresiune asupra păturei culte din întreaga Rusie; greșelile comise de conjurați, modul lor de a lucra — au servit de povață păturei conștiente, care s'a convins că fără popor, fără deșteptarea conștienței politice și sociale în masele mari ale popoarelor este zadarnic a se încerca o temeinică transformare a organizațiunei sociale. De aceia toate eforturile păturei culte, dușmaneî firești a autocrației, s'au concentrat asupra luminărei poporului; cărturari, publiciști și literați, în scrierile lor de orî-ce natură se ocupaū exclusiv cu studiul stărei economice a popoarelor din Rusia, cu psihologia țerănimeî, cu modul ei de a judeca lucrurile și lumea. Oamenii de acțiune îndemnaū junimea studiosă de «a coborî în popor», de a duce la sate și prin fabrici luminile științei, principiile solidarității sociale, idei altruiste din domeniul politic și social.

Guvernul autocrat s'a speriat de această mișcare idealistă «în popor» și două procese politice monstre, care s'au isprăvit cu condamnări la munca silnică și exil în Siberia a miî de tineri, vinovați c'au răspîndit cite-va broșuri sau ziare oprite de censură, au pus capăt acestei propagande pur umanitare. Guvernul Impăratului Alexandru al II-lea a crezut de cuviință să arate o severitate pină la cruzime

față de acești apostoli ai dragostei sociale către lumea muncitoare; niște fetițe de 16 ani au fost condamnate la munca silnică pentru simplul fapt de a fi răspândit trei patru broșuri pe la sate sau prin fabrici; guvernatorul orașului Petersburg, comitele Trepoff, cuprins de furie, a ordonat ca un condamnat politic să fie biciuit cu cnutul. Atunci, într'un moment de disperare, o fată, care nici n'a cunoscut pe cel biciuit, a luat hotărâre de a se răbuna pentru acest atentat în contra unui om încarcerat și încâtușat: Vera Sasulici a tras două focuri de revolver asupra prefectului, însă Curtea cu jurați a achitat-o, înfierînd prin verdictul ei regimul sîngeros al autocrației.

Guvernul însă, în loc de a lua în considerație opinia publică, care s'a oglindit în verdictul Curței cu jurați, s'a năpustit asupra păturei culte cu o cruzime fără margini.

Temnițele s'au umplut cu arestați politici. Dar în mijlocul păturei culte s'a format acum un curent nou, întemeiat pe convingerea că paralel cu luminarea păturilor de jos trebuie și o acțiune de rezistență în contra reacțiunei. D'aci două partide deosebite — partidul de propagandă, și partidul de acțiune; cel dintîiu se ocupa cu răspîndirea cărților și broșurilor, cel din urmă ținea piept ocîrmuirii, hotărîte de a apăra autocrația; la orî-ce lovitură crudă și fără milă a guvernului, partidul acțiunei numit *terrorist* răspundea cu o lovitură egală. Lupta între acești doi dușmani s'a isprăvit la 1881 cu moartea năprasnică a împăratului Alexandru al II-lea.

Din ce elemente sociale s'au închiegat ambele partide dușmane autocrației? Din ce neam au fost oamenii, cari mergeau la o moarte sigură, combătînd regimul absolutist? Aceasta vom vedea-o în articolul nostru viitor.

ZAMFIR C. ARBURE.

C Î N T E C

Așa... desmeardă-mă și-mi cînta
 Să nu simt clipele cum curg,
 Că prea mi s'a lăsat pe suflet
 Tacerea tristului amurg.

Și vezi... de-abia pornesc în viață,
 — Amurgu-î pentru cel ce mor, —
 O, cîntă-mi cîntece desprinse
 Din caldul primăverelor!

Deschide geamurile toate
 Să între soare, soare mult!...
 Că 's ani de cînd povestea umbrei,
 O tot îngîn și-o tot ascult.

Z. BÎRSAN.

ÎN SATUL «REGELE CAROL I».

I.

Cînd a venit întîiul Gheorghe Dohotaru în satul care se înființa cu numele «Regele Carol I», nu erau de cît trei case. Pămîntul pe care începuse a se înjgheba satul, era pe malul Dunărei la o cotitură a apei, în fața Tulcei. Ca străin, românul, a bătut la o ușe, la alta ca să afle cum e rostul; și cînd a văzut că cei trei gospodari cari s'așezaseră acolo, erau veterani veniți de curînd ca și dînsul, a prins curaj. După ce-a aflat ce dorea, de-a doua zi a plecat la Tulcea să-și ceară pămîntul și tot ce i-se făgăduise. A alergat omul din ușe în ușe pe la cei mari, pîn'ce în sfîrșit, după cite-va zile de trăgăneală, s'aû îndurat boerii să-î împlinească dorința.

Era într'o Mercure, zi frumoasă de primăvară, cînd Gheorghe și-a pus puțînul ce și-l adusese într'un cîm și-a trecut Dunărea. Aici i-aû dat loc în sat pentru casă și de arătură lîngă baltă, doi boi și lemn de casă din pădure.

După ce și-a cărat lemnele, și-a însemnat locul, a tras șanț, și-a început să-și ridice căsuțele. La început greu; ba îi lipsea una, ba alta; noroc de cei-lalți oameni cari-l ajutaû cu ce-î trebuia. După ce și-a cioplit birnele, și-a îngropat furcile, a început cu nevastă-sa să care pămînt și să dîpească părății. Treaba mergea repede; și cum n'ar fi mers? dacă e tragere de inimă! Munciaû din zorii zilei, iar seara cădeaû de oboseală. Tot timpul acesta aû dormit afară, supt căruță, alături de gănele legate de picioare, un ciine mare, lățos și boii dați de stăpînire. Noptile erau calde de-a mai mare dragul să dormi supt cerul înstelat, numai cînd adia vîntul dînspre baltă, pas de te mai odihnește din pricina țînțarilor. Cînd s'aû mutat în căsuța nouă, curată, cu părății înalți, aû răsuflet ușurați. Deși la vîrsta aceasta, o nouă viață părea că răsărise pentru dînsii. Cu multe lacrimi părăsiseră satul, unde credeaû c'or să și moară! Dar acum, cînd s'aû văzut cu casa lor, cu o pereche de boi, cu patru fălci de pămînt, mai uitaseră de tristeță. Gheorghe avusese odată ceva pămînt, însă de cînd își măritase fetele și-și însurase feciorii, rămăsese cu nimic. În urmă, se săturase de sărăcie și-a trebuit să vie aici. Acum pe lîngă casă aveaû nevoie de un grajd. S'a dus românul la baltă de și-a adus stuf și s'a pus să-l facă. Soarele cald de vară a uscat părății căsuței degrabă. Ilinca i-a vărut, aû măturat locul de prin prejur și acum în cîmpul acela unde cu trei luni înainte nu erau de cît bălării, se ridică căsuța de-a mai mare dragul s'o privești.

Gheorghe Dohotaru era un om tare din firea lui. Nu era tocmai

bătrîn, să fi tot avut 56 de ani. Era înalt, spătos și smolit la față. Nevastă-sa pe lângă dînsul părea un copil; era slabă și mai trecută ca el.

La o lună după ce s'a'u așezat, s'a'u pomenit într'o bună zi cu alți romîni veterani, că vin la dînsul și caută să afle dacă e bine. să se așeze și ei prin locurile acestea. Gheorghe i-a povățuit că nu fac rău și cu toate că trecuse mult din vară, le-a spus să vie mai degrabă, să se apuce de lucru să-și facă case.

La vre-o cîte-va săptămîni oamenii s'a'u întors și acuma Gheorghe care se învățase cu toate, i-a îndrumat, ba le-a dat și ajutor la lucru.

Mai mare i-a fost însă bucuria, cînd într'altă zi s'a pomenit cu doi romîni din satul lui. I-auzise el pe dînșii încă înainte de plecarea lui, și-l rugase că dacă o fi bine, să le trimeată veste. Și, cînd nici se gîndise, iată-î că vin pe urmă-le... Asta a fost tot ce putea să-l bucure mai mult. S'a'u dus a doua zi în oraș, a'u cinstit și seara cînd a venit acasă cu ei, nevastă-sa care deabia îi aștepta, a și început cu întrebările:

- Ce mai face al de fii-mea? Da' al de Ghiță?
- Bine. Răspundeau oamenii; vă trimete multă sănătate.
- Da al de cuscru?
- Și dînșii bine, sănătoși.

Fie-care vorbă a lor, deschidea pe față ei o mare bucurie. Apoi cînd oamenii începură a vorbi de ale lor, Ilinca deodată începu să plîngă cu hohote.

- Tacî, bre; femeie; ce te mai bocești așa? strigă Gheorghe.
- Lasă-mă. Măcar cu atîta să mă mai ușurez; căci de acuma cine știe cînd mi-oî mai vedea copiii mei!

Seara a'u mîncat borș cu pește proaspăt, iar a doua zi, după ce Ilinca le-a'u dat în grijă să spue multe sărutări și multă sănătate pe la copii și neamuri, a'u plecat oamenii pe la locurile lor, ca să se întoarcă cit de curînd.

— Par'că ești un însurățel, frate Gheorghe! vorbi un romin roș-covan, pe cînd se suiau cu toții în barcă să pornească.

Gheorghe zîmbi mulțumit, aruncîndu-și ochii spre căsuța lui ce strălucia de curată și veselă în lumina soarelui.

Pînă în primăvară era vreme multă; și'n cîte-va zile se săturase de ședere. De urît, într'o zi și-a luat o bîtă 'n mînă și-a pornit'o razna pe malul apei, oprindu-se și privind cînd la vapoarele din port, cînd la morile, de vînt care-și învîrtiau aripile în bătea vîntului. Vapoarele și șlepurile nu-l mirau atîta; — fiind de pe malul Prutului,

de lingă Oancea — văzuse el de astea, atîta doar că nu erau așa mari; mai mult îl minunau morile care stăteau pe dealuri, negre, și nu înțelegea cum atîta greutate de aripi se poate mișca așa de repede numai împinse de vînt?

Orașul ridicat pe dealuri, priveghea cu tristeță în Dunăre. Dintre case se ridicau virfurile minaretelor care, ca niște suliiți, voiau s'ajungă la cer. Și de astea văzuse cînd a intrat în Plevna, de-aș gonit pe Turc.

Din port venia neîncetat zgomotul cărașurilor și al hamalilor cari încărcău. «Vezi, dac'o dat Dumnezeu pîne, ce grăbiți și harnici is oamenii» — se gîndi Gheorghe. Mai departe văzu cum niște pescari puneau cîrligele în apă. La așa ceva nu se prea pricepea; — în Prut nu se prindea pește cu cîrlige și setcă. — A stat acolo, lung, și nu mică i-a fost mirarea cînd într'o vreme a văzut pe ruși cei bărboși cu cămeșile roșii, scoțînd din apă un somn cit dînșii. A pornit mai departe uitîndu-se, cînd în zarea apei, cînd în zarea cîmpiei. Apa era limpede. Dunărea curgea lină și avea culoarea argintie; cîmpia era ruginie și mai departe se închidea cu verdele din baltă. Pîn'aproape de seară, Gheorghe a rătăcit așa în neștire. Cînd s'a întors, soarele singera apa cu o perdea roșie. Acuma, cam pe vremea asta, în satul lui ar fi auzit un fluer doinînd în cine știe ce depărtare; ar fi văzut vacile întorcîndu-se ~~de la~~ pășune, carele cu boi scîrțînd pe drumul alb și ar fi dat bună ziua cu oamenii satului. Aci, tăcere; căsuțele erau cufundate în liniște; — trecuse el pe dinaintea lor, dar nu văzuse pe nimeni; — numai pe apă zgomotele barcagiilor, strigătele hamalilor și țipătul remorcherelor care tulburău unda. Își aduse iar aminte că'n sat la el n'avea nici vacă care să se'ntoarcă de la pășune, nici car ca s'aducă roadele de la cîmp și gîndul acesta îl făcu iar să ofteze... Cum intră în casă Ilinca și începu să-l întrebe dacă n'a mai auzit vre-o veste de-acasă. Gheorghe, cam supărat, răspunse:

— Lasă-mă, bre, Ileană; alte gînduri mă muncesc pe mine; de-abia am venit și-ai și început să mă necăjești! Bine-a spus cine-a spus, că «femea-i tot slabă de inger». Se lăsă pe pat făcîndu-și socoteală că dac'o sta așa degeaba, n'or să aibă ce mînca; căci puținul de parale ce le rămăsese era pe sfîrșite.

A doua zi porni la oraș. Acolo s'a oprit în port. Era mare învăl-mășală. Hamalii se ridicău pe schele încărcînd șlepurile de fer, ale căror pîntece par'că nu se mai săturau. Veniau căruțele mereu și oamenii strigau în toate limbile; din toată ferberea eșia un uluit gros, întunecat, pe care îl înghiția apa. Multă vreme stătu el așa, privind nățiile acelea pe care nu le înțelegea nici boabă.

Ce s'o fi gîndit omul nostru peste noaptea, ce s'o fi socotit, căci iată-l a doua zi, se văzu amestecat în gloată lingă cei-lalți hamalî, încă înainte de revărsatul zorilor, așteptînd începerea muncii. Cei-lalți se hîrjoniau, strigau, se îmbrînciau pe schela îngustă; el sta tăcut, și rar de arunca vre-o vorbă.

Cei dintîi saci fură mai grei și omul se lovia, se încurca pentru că nu știa de unde să-i apuce. Dar peste un ceas, cînd soarele stătea de-o suliță de-asupra apei, să-l fi văzut pe Gheorghe grăbit, alergînd pe punte printre cetele de turci fâlcoși și ruși cu bărbile mari, de par'că din copilărie ar fi făcut tot slujba asta. La mal erau niște cuști făcute din pînză, unde doi jidanî roșietici, urîți, numărau cărăușilor tablele, de fie-care drum. Alături stătea un vâtaf și gura lui s'auzia mai des în zarva, dupăitul și chiotele acele sălbatece. Vapoarele zoriau mereu, par'c'ar fi voit să se întrecă la muncă; și despre Sulina, la fie-care ceas treceau șlepurî goale ca să ia belșugul holdelor noastre.

Soarele de toamnă strălucia, dar fără să înferbînte cu putere: totuși într'o vreme Gheorghe se deschia la pept, pe urmă scoase și surtucul, rămînînd numai în cămașă. Praful, sudoarea, îl schimbau la față. La prînz cînd încetă lucrul, simți în spate o durere. Sara cînd se întoarse acasă și arătă nevaste-sei cei 6 franci, ea rămase cu gura căscată.

— De unde ai cîștigat, Gheorghe ?

— Ei, de unde. Tu știi să te bocești.

Mîncară în sara ceea mai bine, băură și ceva rachiū adus din Tulcea, ca să se'ntăriașcă.—A doua zi, Gheorghe, iar în port în mijlocul hamalilor, cărînd sacii! La prînz, aproape fără să-și dea seamă, se pomeni într'un ceainic plin de larmă, de fum și de miros. Odaea era scundă și întunecoasă. Gheorghe s'așează la o masă. Ar fi băut un rachiū să-i mai dea putere, dar fiind că nu era, se mulțumi cu o porție de ceai. Ceilalți și mai cu seamă rușii, beau precuțchi; el turnă tot zahărul în ceai.

Din zilele acelea, omul prinse dor de cîștig. Într'o Duminică porni la tîrg și-și cumpără un purcel pentru Crăciun. Acum în ograda lui începu să s'audă un guvițat în fiecare dimineață și peste zi. Cei-lalți megieși, cînd văzură că Gheorghe cîștigă parale bune la schelă, începură să se minuneze.

— Măi, și nouă nu ne-a dat în gînd să facem una ca asta, vorbi unul. Porniră și ei la muncă, dar vremea încărcatului nu ținu mult... iată de odată că noaptea începu să fure din zi. Oamenii se grăbiau să încarce mai de grabă, ca să nu-i apuce înghețul. Tot mai gol era

cheiul, din zi în zi vînturile veneau mai reci, aducînd nori groși, amenințatori. Serile erau negre și Gheorghe stătea acum în casă, de vorbă cu femeia lui și și făceau fel de fel de planuri. «Vezi, în sat la Oancea, n'aveam nici casă, nici pămînt; aici să ai tot ce-ți trebuie; numai de am fi sănătoși să stăpînim. O vacă de ne-am cumpăra; dar bun e Dumnezeu, o să vie și asta».

Din orașul depărtat s'auziau zgomote ușoare. Luminile roșietice luciau dese, mărunte, prin negura nopței și farul de la cotitură arunca o lumină verde care uneori par'că isvora din apă. Noaptea veșnic huaia vapoarele pe Dunăre. De multe ori Ilinca se scula minioasă:

— Aici nu mai ai chip să dormi; bătu-le-ar pîrdalnicu' de hărdughii!

Alte ori cînd vîntul era tare, valurile înfuriate loviau în maluri și căsuța toată suna de zgomotul și plescăitul lor, pînă la ziuă. Cu timpul însă începuse să se învețe.

Acuma ziuă, Gheorghe nu mai avea ce face. În oraș să se ducă iar n'avea la ce. Începuse să intre mai des în vorbă cu megieșii. Cel care era mai aproape, era un om din Viziru. Era mai tînăr ca el, avea și copii mărunței. Cei-l'alți doi megieși erau din acelaș județ, dar din altă comună. Făcuseră armata la călărași și unul dintre ei avea un semn în frunte. Începuseră oamenii să și povestească de multe lucruri și'n cîteva zile își aflară unul altuia tot necazul. Cam aceleași griji și nevoici munciseră și pe ei, de i-au adus pe locurile acestea. Uneori se întîlneau la cîte unul să le mai treacă uritul. Intr'o zi toți acești patru — cei-l'alți erau mai necăjiți, că nu isprăviseră casele —, puseră boii la car și porniră la pădure.

Aduseră lemne de salcie și în cîteva zile de-arîndul, nu se auzi de cît sunetul toporului, în bătăturile caselor.

Vremea se năprise rău. Fulgi ușori începură să cadă de sus.

Intr'o seară, după ce mincară, Ilinca întrebă:

— Doamne, Gheorghe; oare de ce n'or fi venit oamenii noștri? S'or fi răsîndit?

— Știu eu? răspunse el.

— Poate-or veni la primăvară.

— Poate.

Tăcură iar. De afară se auzia regulat plescăitul valurilor care loviau în maluri. În sobă pîlpăiau fișînd lemnele de salcie, încă verzi.

Simțiau amîndoi că prin sufletele lor trec aceleași gînduri și și iaă sborul în depărtări.

— Oare ce-o mai fi pe acasă? întrebă femeia într'un timp.

— Cine știe? răspunse Gheorghe.

În liniștea căsuței luminată slab de o lampă mică de tablă se auzi

oftatul femeii. Pe urmă noaptea neagră învălui cuprinsul. A doua zi cînd se sculară, totul era alb: casele, drumurile, pomi... Dunărea curgea turbure și pe fața ei se jucau fulgi ușori.

Vremea se năspri din ce în ce. Din port vapoarele și șlepurile prinseră a fugi și iată că într'o zi, sloiurile începură să curgă. Crăciunul nu era departe. De citeva ori, Gheorghe se dusesese la baltă și și aduse stof pentru aprins focul. De îndată ce-a înghețat Dunărea, săniile au început să treacă din oraș și să s'afunde în stuhărae. Uneori șiruri întregi, negre, se ținea în lanț pe luciul înghețat. Noaptea se făcuseră lungi și negre de te înfioră și despre Rusia bătea amarnic crivățul aspru; acolo, în cîmp și pe Dunărea lată, era el în voia lui.

Cu două zile mai înainte de Crăciun, Gheorghe a tăiat purcelul; au făcut galbași umpluți și răcitură bune. Iar pentru ziua de ajun nevastă-sa a făcut pelincele Domnului și-a trimis pe la cite-va case.

În sara ajunului, trei urători cu colinda au venit la fereastră și au început a lărmoi cu glasurile lor cristaline. «Sculați, sculați boeri mari, florile d'albe!» Ilinca i-a chemat pe băeți în casă, le-a dat nucă, roșcoye, i-a încălzit la sobă, i-a mîngiat și nu se mai sătura privindu-i.

— Tare mai seamănă cu copiii Smarandei!—vorbi ea, uitîndu-se la cel mai mic care era încălțat în niște ciupici de om mare.

Gheorghe îi luă pe brațe și-i întrebă pe fiecare cum îi chiamă.

În sara ajunului anului nou, s'au adunat cîțiva oameni la un loc. Era acolo, Ion Moraru cel cu tăetura în frunte, Iftimie Topală, Ștefan Ciubotă și Tanase Chelaru. Aceștia, dintre cei d'întii veniți în sat. Au adus mîncare și vin. Ileana a făcut sarmăluțe de purcel să te lingi pe bot, și plăcintă.

Din oraș, în noaptea neagră, venia zgomotul sărbătoarei... se revărsa pînă pe malul lor ca ceva vag și fără de înțeles; iar ei în lumina scăzută a lampei, s'așezară la masă, tăcuți, căci gîndurile lor se duceau departe... în satele sărace; nimeni nu vorbi o vreme de cele ce avea pe inimă; abia într'un tîrziu, Morarul șopti:

— Unde sîntem acuma și unde eram anul trecut!

Gheorghe răspunse:

— Ori unde e bine, cînd are omul cu ce trăi.

— Da, răspunse Catinca lui Chelaru; dar vezi, răul, că nu ești între ai tăi!

— Ei, și de-acuma să ncepem a plînge? Ia mai bine luați de ici,—vorbi Gheorghe și umplu paharele. — «Ha! noroc și anul nou cu bine!» vorbi el din nou, sculîndu-se și ciocnind paharul.

Vinul le mai aduse curaj. Luară apoi vorba de pămînt, de să-

mănătura pe care au s'o facă și la fiecare le strălucea ochii de o nădejde viitoare.

— Hei, de-o da Dumnezeu un an bun, știu c'ar fi bine! zise Chelaru, punînd mîna pe pahar.

— Poate că s'o 'ndura Cel de sus și cu noi, că destul am fost necăjiți! răspuse Gheorghe.

Intr'o vreme femeile se traseră mai lingă sobă și 'ncepură să vorbească încet, de par'că cine știe ce taine ar fi avut. Bărbații cinsteau înainte.

— Măi Morarule, ia spune de unde ai tu tăetura ceia?, întrebă Topală, cel care tăcuse mai tot timpul uitîndu-se la fruntea lui.

— Eî, de unde.... Ia dintr'o 'ncăerare cu păgîinii, răspuse el. Știu că era s'o pățesc, că de nu săria un flăcău din sat ca să mă scoată, eram în groapă astăzi; așa mă 'nconjurase călărașii turcești; dar las'că nici lor nu le-a fost moale! Pe doi i-am trimis pe lumea cealaltă în încăerare...

— Eî, da' eu n'am cărat, o noapte, răniții de supt șanțurile turcești? Cite gloanțe nu mi-au trecut pe lingă ureche! pe cîți nu i'am scăpat de moarte și la urmă care mi-a fost plata?

— Nu ne-a dat pămîntu'ăsta?

— Cînd? Acuma, cînd sîntem la bătrînețe!

— Nu merge pe dreptate astăzi! Știu eu pe unul, vorbi Gheorghe, care n'a făcut nimica. L'am văzut cu ochii mei cum stăteam în șanț, că s'a ridicat să vază peste redută și alunecînd, a căzut și s'a tăeat în baioneta lui.... Ce onoruri pe urmă! Ce gălăgie! Ci-că l'au făcut și ofițar și i-a dat și pensii. Eî și dacă nu făceau gură alții, nu ne-alegeam nici cu-atîta!

— Oamenii buni, întrebă Topală, după ce goliră rîndul de pahare: știți ce mă gîndesc eu?

— Ce?

— Oare dac'or veni mulți veterani aici, are să ne facă Ștatu biserică?

— Dă, asta cam greu.

— Da'de ce greu? zise Topală, apropiindu-se cu scaunul.

— Trebuesc parale.

— Și ce? Ștatu n'are parale?

— Are; dar vezi că nu dă pentru unii ca noi.

— Cum să nu dea? Ia'n priviți dincolo în Tulcea, ce de-a biserică! Cite lifte atîtea biserici, vorbi cu ciudă Moraru. La Turci, chiar ai noștri le plătește pe Hogeia lor.

— Ba asta n'o cred.

— Ba s'o crezi, bădiță Gheorghe, vorbi el, arătînd cu degetul.

— Și cum asta? bre?

— Ci-că se răscoală dacă nu le dă bani să-și ție legea. Și Impăratul turcesc cînd a fost să treacă Dobrogea în miinile noastre, a vorbit lui Regele Carol și-au făcut învoiala asta.

În vorbele românului era o mare tulburare. Afară vîntul ofta mereu și uneori izbia în ușă, în ferestre de parcă ar fi voit să între cu de-a sila în casă. — Femeile tăcură ascultînd povestea. Apoi deodată nevasta lui Moraru, întorcîndu-și capul spre romîni, grăi:

— Ira a... noi cu vorba am uitat să bem un păhărel cu vin... și nici oamenii noștri nu ne poftesc.

— Pentru voi, apă rusească, zise Topală.

— Ba ați mai bea și dumneavoastră apă.

Gheorghe se sculă rîzînd, turnă prin pahare și ciocniră cu toții. Pela miezul nopții se despărțiră.

Din seara aceea zilele trecură mohorîte, încete, triste, în preajma ghețurilor. Veniră în urmă și zile senine și cer albastru... Ghița pe Dunăre sticlea ca cristalul, pescarii făceau copci, umblău printre stîncile albe să prindă pește.

Orașul din față părea amotit, fără viață. Uneori pe chei, șiruri de oameni veniau la primblare, apoi iar nopțile negre în care lumina roșiatice clipiau sărace, pe la case și pe străzi.

În așteptarea primăverii, Gheorghe se ducea din cînd în cînd la cîmp, uitîndu-se cu mulțumire la pămîntul lui, peste care erau așternute, ici colo, pete albe de zăpadă. Și iată că într'o noapte ghița prinse a pîrii, apoi o ploae repede și caldă, a o mîna la vale. Pe cîmp, pe apă, plutia un zvon de viață care se ridica din umezala pămîntului negru, din ramurile arborilor, din curgerea apei. Copacii începură să dea muguri, cerul să se nsenineze, apele să se limpezească, în vreme ce ultimile șuvoae se scurgeau. Oamenii își scoaseră plugurile. Cu nădejde în Dumnezeu, într'o zi își puseră boulenii la jug și porniră cu femei, cu copii, la cîmp afară. Pămîntul răsuffa aburială caldă; în baltă zmîrcurile de stuf înverziseră, păsările cîntău.

Gheorghe trase brazdă în pămîntul nisipos. În stepa largă care de cine știe cînd nu văzuse fierul plugului tăindu-î fața, începea o viață nouă. Brazde negre se însirău cît ochii puteau cuprinde și pretutindenî pilcuri de romîni zoriți. Și, într'o sară, pe cînd amurgul primăvăratic învăluia zările, pe drumul nebătătorit, o doină prinse să jelească lină și tristă, spunînd Dunărei că pe aceste locuri, alte vremuri au venit!

N. DUNĂREANU.

BUȘTENI

Stăpîniți vilei s'au culcat de mult
 Și domnișoarele cu glasul dulce,
 Cu față înflorită de zîmbiri,
 Ce-au frămîntat livedea toată seara,
 De mult s'au îndurat să între 'n casă...
 Veghez eu singur în mansarda mea,
 Supt coperișul picurînd de rouă...

Mareață noapte! Caile sînt albe,
 Căsuțele cu pâlmar de lemn
 Staă oarbe de lumină în raza lunii.
 De-așupra satului pierdut pe văi,
 Deasupra înfloririi din livezi,
 Iși poartă Caraimanul fruntea 'n stele.
 Un singur nor, ca un păenjenis,
 S'a încurcat în colții Jepilor, —
 Incolo, împede și înghețat,
 Incalce adîncul cer al nopții
 Tot lanțul munților scaldăți în lună...
 Dar vor veni curînd din departări
 Oștiri de norișori mărunți și albi
 Spre a privi în valea ta frumoasă,
 Catun iubit pădurilor de brazi! /
 Veni-vor să asculte glas de codru,
 Pîrîuri cum se frîng de stînci cu tunet
 Și să atingă fruntea gînditoare
 De piatră recinică a munților...

Ah, cum să-ți spun cât te iubesc de mult
 Natură, mult iubita mea Natură!

...Adorm și știu că munții-'s lîngă mine
 Pe piscuri cu diadema de stele,
 Și-aud în jurul meu cum se înalță
 Din nesfîrșite păduri de brazi

*Cîntări prelungi și grave...
Tîrziă, pe sus, prin cîte o pciană,
Eși-vor căprioare 'n raza lumii
Să se adăpe 'n lacuri înstelate...*

*De-acum în pacea și răcoarea nopții
Adoarme 'n paza munților tot satul;
Dorm clopotele blinde de la slîna
Și dorm poienele și dorm și codrii
Și numai luna peste munți întinde
Impărația-i palidă de vis,
Și de pe vârful umur nor de argint
Aruncă Prahovia veșmint de raze
Și varsă 'n somnu-mi visuri luminoase...*

G. VILSAN.

SONET

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Azi răsfoesc și eu aceeași carte
Pe care a citit-o ea odată:
De cum a fost atunci înfiorată
Mă-nfiorai azi, singur și departe.

Găsesc prin foi, flori veștede, flori moarte;
Întorc o filă, cea măi parfumată,
Și chipu-i visător, par'că s'arată
Și par'că uit, că totul ne desparte.

Acelaș vers, aceleași dulci cuvinte
Care l'au strecurat și ei în minte,
În sufletu-mi, un cuget trist, strecoară.

De gîndul ei, gîndirea mea se leagă
Și lacrimile care tremurără
Pe geana ei, le-oîu plinge viața 'ntreagă.

MARIN OLTESCU.

COMUNICĂRI DE LA SOCIETĂȚILE DE ȘTIINȚE

Primăvara și vara trecută din cauza preparării expoziției, iar astă-toamnă din cauza numeroaselor ședințe ale Congresului Asociației pentru înaintarea și răspândirea științelor, multe din societățile de științe din București nu au avut putința de a-și mai ține ședințele lor obișnuite. De abia acum, după anul nou, s'a reluat de câteva societăți (Societatea de științe, Soc. naturalistilor etc.) seria ședințelor. În ședințele acestor societăți se fac adesea comunicări ce pot interesa publicul mare și credem că aducem un serviciu cetitorilor noștri, făcând dări de seamă și mici povestiri asupra interesantelor și instructivelor lucruri prezentate de savanții noștri pe la diferitele societăți.

*

Societatea de științe din București a ținut prima ședință Luni, 22 Ian. (ultima a fost la 24 Martie 1906) supt președinția d-lui Prof. *Bungețianu*.

Președintele într'o frumoasă cuvîntare de ocazie a amintit că Expozițiunea din vara trecută își are origina sa în Societatea de științe din București, al cărei secretar perpetuu este d-l dr. *Istrati*. Exprimă dar în numele Societății, în această primă ședință după închiderea Expoziției, omagii de mulțumire și admirațiune d-lui dr. *Istrati* pentru munca desfășurată spre realizarea unei așa mărețe opere.

Un nou fenomen tectonic în scoarța pămîntului.

D-l *Mrazec* vorbește despre un fenomen tectonic constatat în regiunile noastre petrolifere, și în descrieri de alte regiuni, prin care se poate explica că unele cute ale stratelor mai din adîncul pămîntului pot să pătrundă în alte straturi mai de deasupra. Pînă la un punct, dacă ar fi să facem o comparație, e întocmai cum se întîmplă la o prună cînd apăsăm lateral; sîmburele ese în sus, răzbind prin carnea și coaja pruneii. Așa și în scoarța pămîntului unele masive de roce căutînd să se afunde în adîncime, silesc alte formațiuni de deasupra să se salte în sus, cutîndu-se, ori să se prăvălească peste cele care subîmping.

La *Societatea naturalistilor* (ședințele reluate acum în Ianuarie se urmează regulat în fiecare Sîmbătă) s'au făcut mai multe conferințe și comunicări de un înțeles deosebit, referindu-se la lucrările și materialul științific adunat de membrii din țară.

Mamiferele terțiare din România.

D-l *Sava Atanasiu* a făcut o conferință (Sîmbătă 27 Ian.) asupra *Mamiferelor cari se știu că au trăit în timpurile geologice terțiare în România*. Se constată prin resturile (dinți, vertebre, coarne, apărătoare și alte oase) ce se găsesc în diferite părți ale țării, că aceste mamifere terțiare aparțin genurilor: dinoteriu (un fel de elefant cu apărătorile în jos și numai la falca de jos), mastodont (elefant cu apărătorile la

falca de sus și de jos), equus și hiparion (înrușiți cu calul), rinocer, gazelă, capreolus (un fel de cerb), machirodus (un fel de leu), și elefant (elephas meridionalis).

Cel mai complet și mai mare, foarte probabil și mai frumos exemplar în lume de *Dinotierium giganteum* e cel din muzeul nostru de Geologie și Paleontologie, care a fost dezgropat la Minzați (Tutova) de d-l Gr. Ștefănescu și descris supt numele de *D. gigantissimum*. Tot acestui geolog român se datorește și prima cămilă (*Camelus alutensis*) fosilă găsită în Europa în depozitele cuaternare (nisip și petriș) de la Slatina. D-l Sava Atanasiu arată resturi (fălcii) și de alți dinoterii, chiar mai mari de cât d. gigantissimum al d-lui Ștefănescu, dar în special vorbește despre mastodonți. Mult și prețios material a găsit în muzeul din T.-Jiu — iată un folos al muzeelor provinciale — precum și la Expoziția trecută provenind mai ales din Oltenia.

La această clasă de animale pînă acum în urmă nu se cunoștea legătura acestor genuri de animale cu alte genuri mai vechi. Cu această ocaziune d. Sava Atanasiu amintește lucrările și animalele fosile, prin care se stabilește *filogenia* proboscidianelor pînă în era secundară, epoca cretacică, a pămîntului... Dar vom reveni asupra acestei chestiuni cu un articol de amănunte.

Cum căprioara își întărește edul.

Intr'o altă ședință d-l Sava Atanasiu ne-a povestit următoarea istorioară:

Cutreerînd pădurile din Nordul Moldovei, adesea a observat în jurul unor brăduleți sau copăcei un mic șanț ce înconjoară nu tocmai pe departe copăcelul. Întrebînd pe pădurari asupra originii acestui șanțuleț, aceștia i-au spus că ar fi făcut de căprioare în modul următor: Cînd o căprioară vrea să-și întărească edul vine și-și face culcușul lingă un astfel de brăduleț. După cîtva timp ea nu mai lasă edul să sugă și ca să-l desbare începe să ocolească împrejur brăduleț; edul se ține de ea, dar după cîte-va ocoluri ametește și cade jos, se trage cum poate în culcuș și rămîne în toropeală timp îndelungat. În acest timp căprioara pleacă de la culcuș și revine tocmai peste cîte-va ceasuri sau a doua zi, cînd iar mai dă puțin lapte puiului. Apoi începe acelaș joc și după ce edul ametește, căprioara iar pleacă singură și revine după un timp mai îndelungat... și se urmează tot așa pînă cînd bietul edișor uită de lapte și de nevoie se deprinde a frunzări iarbă, frunze sau lăstari. Atunci căprioara revine, îl ia cu ea prin pădure și nu-l mai părăsește de cît cînd s'a făcut mare de tot.

Cazuri de autotomie.

D. Dr. *Popovici-Biznoșeanu* ne-a comunicat — în ședința de Simbătă, 3 Februarie -- că un zoolog francez a descris în timpul din urmă un nou caz de autotomie la animale. Se cunosc multe animale; șopîrla, erabul, lăcusta etc., care dacă sînt prinse de anumite părți ale corpului: șopîrla de coadă, lăcusta și crabul de picior, atunci animalul printr'o sforțare repede își rupe organul respectiv și fuge lăsîndu-ne în mină bucata din organul rupt.

Acest fenomen se numește *autotomie* (tăere cu de la sine putere).

Așa dar cînd călcăm pe coadă o șopîrlă, nu noi îi rupem sfîrcul coadei, ci ea singură printr'o mișcare repede își rupe imediat coada și fuge. Coada boantă nu întîrzie însă a crește la loc. Deasemenea crabul prins de un picior lăsa piciorul în mină; după cîtva timp piciorul rupt crește la loc, fapt ce a făcut pe pescarii de pe Riviera să facă o adevărată cultură de picioare de crab pe principiul acestei autotomii. La lăcustă însă piciorul rupt nu mai crește.

Cazul nou de autotomie s'a observat la coada șoaricilor de pădure; acest caz se deosebete de cel al coadei șopîrlilor. Coada de șopîrlă constă din trei feluri de organe: (vertebre) oasele codale, mușchii și pielea, care formează însă un tot unitar. Vertebrele au o formă și structură anumită: sînt ca niște cilindrii legați prin mușchi; la mijloc unde nu sînt mușchi sînt cartilaginoase și de slabă rezistență. Cînd am apucat animalul de coadă, el se îndoae în formă de S; prin flexiunea aceasta o vertebră pleznește în dreptul zonei cartilaginoase, iar pielea se rupe și animalul fuge. La șoarice nu-î însă tot așa. Pielea coadei nu e legată de mușchi și oase ca la șopîrlă, ci e ca o teacă ce înfășură partea interioară (verebrele și mușchii) a coadei. Cînd șoarecele e apucat de coadă, prin sforțarea lui spre fugă se rupe pielea care ne rămîne în mină, iar șoarecele fuge cu coada jupuită de pele. Cum vedem nu e tocmai o autotomie, dar e un caz interesant de adaptare la circumstanțe în lupta pentru existență; căci se înțelege că șoarecele căutînd să fugă în gaura sa, coada fiindu-î lungă e partea mai expusă de care poate să'l apuce animalul ce urmărește să'l prindă.

La *Institutul geologic* ședințe de comunicări, de lucrări originale sau referate și discuții asupra lucrărilor publicate au loc în fle-care Joi. În ultima ședință d. Sava Ațanasiu a expus rezultatul lucrărilor sale în partea muntoasă a Nordului Moldovei. O discuție foarte interesantă a avut loc asupra acestei chestiuni.

* La Societatea studenților în științe d. *Ionescu Dobre*, licențiat în fizico-chimice, a ținut o foarte instructivă conferință asupra resulta-

telor la care au condus studiile *soluțiilor*, întreprinse și urmate cu asiduitate de chimistul Van't Hof și elevii săi. Aceste studii se fac în vederea lămuririi originii masivelor de sare și a depunerii sărurilor din apa mării. Ele au dar un interes deosebit și pentru noi, căci țara noastră, după Transilvania, e cea mai bogată în sare din Europa.

G. M. M.

C R O N I C Ă

I. Moartea lui Carducci.

Supt cerul limpede ca lacrima al clasicei Italie, care a văzut răsărind pentru toate timpurile și numai trupește pierind atâtea genii, s'a stins acum și bătrînul maestru al poeziei italiene contemporane, Giosuè Carducci, după ce fusese acoperit de cununile de lauri fără de număr ale gloriei naționale și universale, de care s'a învrednicit cu puțină alături printre poeții mari.

Născut la Valdi-Cartello, în Toscana, la 1839, el și-a cîștigat din tinerețe încă o faimă prin volumul de poezii (**Rime**) tipărit la 1857; au urmat o serie de alte volume de poezii și satire politice, de ode, imnuri și sonete adunate toate la 1901 într'un singur volum.

În partea întîii a vieții sale, Carducci a fost apostolul național al Italianilor, poetul lor cel mai înflăcărat de idealurile «**Italiei june**» și de ura împotriva tiranilor austriaci. După împlinirea visurilor sale patriotice, poetul cuprins cu geniul său probleme filosofice mărețe, devenind prin filosofia sa păgînă un renăscător al vechii «renașteri» italiene și zguduind adînc spiritele; și în versificație este un reformator, căci el a încercat — luptînd cu multă dușmănie — încetățenirea așa zisei versificații «barbare» în italienește, reproducînd metrele antice fără a ține în seamă cantitatea silabelor, ci numai numărul lor și accentul.

Carducci a fost și un învîțat de seamă al neamului său; critic și istoric literar, el a scris numeroase studii de înaltă valoare și a fost multă vreme profesor la universitate, pentru istoria literaturii italiene.

Prin puterea geniului său național și universal în aceiași vreme, el era idolul Italianilor și gloria lor cea mai strălucită în literatura mai nouă. Moartea lui a umplut de jale toată lumea cultă și în deosebi pe toții Italianii, din regat și din afară de regat. Sute de mii de oameni i-au urmat sicriul, statuî mărețe se vor înmălța în curînd să-î nemurească în marmură chipul.

II. Știri culturale și artistice.

D-l P. Liciu, artistul nostru neîntrecut, închinat cu tot sufletul idealurilor adevăratului Teatru național, fără să-î pese de prigonirile și izgonirea din falșul «Teatru Național» al satrapului Davila, e hotărît să pornească în cu-

rînd într'un mare turneu artistic prin orașele țării, cu o trupă a sa, foarte bine pregătită. Se vor juca, pe lângă cîteva localizări moderne, *Lipitorile Satelor* și alte piese de forță din repertoriul românesc, astfel că turneul prin orașele țării, în parte înstrăinate—precum e Brăila, Galații etc.—va fi și un apostolat pentru ideile naționale ale vremii celei nouă. Dorim d-lui Liciu izbîndă deplină și nu ne îndoim că toți Rominii de bine îi vor da sprijinul cel mai călduros.

* Secțiunea Ligei din Brăila, înviată acum de curînd prin străduințele unui grup de oameni harnici și entuziaști, a ținut Duminică o conferință publică, în care a vorbit d. Iorga despre «Caracterul economic al Dunărei în trecut». D-sa a arătat în această vorbire plină de învățăminte că Dunărea aparține, în timpurile cele mai vechi, cu ambele sale maluri, unui singur popor, Tracii; pe timpul splendoarei Macedoniei, malul drept a început să aibă o altă vază, malul stîng rămînînd tot barbar. Romanii vin și iaă în stăpînire iar ambele maluri; dar după retragerea legiunilor malul stîng cade iar în umbră. Bizantinii iaă în stăpînire numai malul drept; tot așa și în timpul Bulgarilor acest mal — care de altfel are deosebite caractere viguroase geografice — are mai multă importanță. În primele timpuri ale închegării principatelor romîne, Dunărea rămîne pentru un moment întreagă romînească; dar cu venirea Turcilor noi pierdem ori ce putere și ori ce drepturi asupra ei. În secolul XIX ea devine pentru un timp rusească — prin stabilirea carantinei —, apoi devine internațională. D-l Iorga mai arată care trebuie să fie ținta noastră în această privință: aceea de a ajunge economiceste și culturaliceste să fim stăpîni pe ambele maluri, ori cel puțin pe întreaga pînză a Dunărei și pe ambele maluri romînești așa cum aă fost marile puteri în trecutul acestei regiuni.

Prin bogăția cunoștințelor și a faptelor expuse, prin forma frumoasă în care d. Iorga a dezvoltat conferința sa și prin icoana strălucită ce vorbirea aceasta a deșteptat în mintea și sufletul Brăilenilor, s'a produs un entuziasm pe care îl pot judeca numai aceia cari cunosc caracterul Brăileanului.

G. M. M.

III. Cărți.

D-l Căpitan I. Boteanu, din regimentul «Mihaï Viteazul» a tipărit — ca extras din «Revisia Infanteriei» nr. 121, 1907 — o serie de însemnate *Ideï asupra reorganizării infanteriei noastre* (București, tip. «Eminescu», pg. 45 în 8° mare), cu două tablouri grafice comparative, interesante și convingătoare. Autorul, care se dovedește și un distins militar, pătruns pînă 'n suflet de sfințenia idealurilor armatei romînești, expune binefacerile sistemului «națiunei armate» și propune, sprijinit pe argumente statistice, reducerea termenului de serviciu la două ani și păstrarea actualului sistem al infanteriei romînești (trupa permanentă și trupa teritorială), ceea ce ar da o sporire considerabilă a cantității și calității armatei. «Cu o astfel de organizație reală — pe care autorul o arată amănunțit — vom putea ajunge la

acel ideal de a avea națiunea armată sași, cum ziceau cei bătrâni ai noștri că toată partea bărbătească, ce poate să țină arma în mână, să fie în stare a lupta cu ea pentru vatra părintească». Studiul d-lui Boteanu e de cea mai mare actualitate și valoarea și utilitatea lui netăgăduite îl impun luării aminte și a frunțașilor armatei și a oamenilor politici chemați să voteze o astfel de reformă.

* În «Biblioteca teatrală» a «Societății pentru crearea unui fond de teatru român» și editată de librăria Ciurcu din Brașov, va apare zilele acestea traducerea din Goethe a d-lui St. O. Iosif, «Dragoste cu toane», pastorală într'un act și în versuri. Sc.

Cronica a început de la 3 Februarie publicarea unor «Note de călătorie» (12 zile de la București la Cairo) ale d-lui Dr. Istrati. Descrierea acestei călătorii, care e foarte interesantă atât prin reflexiunile d-lui Dr. Istrati, cât și prin localitățile și lucrurile văzute, ne arată că legăturile pământului nostru cu Orientul și cu Egiptul în vechime par a fi fost mult mai strânse de cât ne închipuim noi.

Dl. dr. *M. Sassu* ne dă într'o mică broșurică, despre chimia în Suedia, o traducere după *Suntbarg* asupra dezvoltării chimiei în decursul timpurilor (începînd cu sec. XVII) în Suedia. În această țară, care nici nu are atîți locuitori cît România, aș trăit peste 20 de chimiști celebri și azi se numără încă o mulțime de somități în această știință. Acolo a trăit *Wallerius*, fondatorul chimiei agricole, norocosul și neobositul *Scheele* (1742—86) care dacă ar fi dispus de aparatele de azi nu știm pînă unde ar fi mers cu descoperirile sale, marele *Berzelius*, care dărimă teoria focului (flogisticului), fixa simbolii chimici, fondă chimia fiziologică și analiza chimică de azi, descoperi 3 corpuri simple (elemente) etc. De notat că din cele 75 de elemente cunoscute, 20 aș fost descoperite de chimiștii suedezi. Tot acolo trăi *Nobel* cel care a făcut milioane cu dinamita și pulberea fără fum; iar acum sînt acolo *Nordenskiöld*, *Widman* și *Arrhenius*, renumit prin teoriile sale asupra disociațiunii.

* În Germania, la *Heidellberg*, este profesor de mineralogie și petrografie *Harry Rosenbusch*, care prin lucrările și prin cărțile sale s'a impus de mult ca un conducător în știința nouă a petrografiei. Anul trecut savantul petrograf a implinit 70 ani și cu această ocaziune numeroșii săi elevi, răspîndiți pe tot pămîntul, aș publicat un volum în semn de comemorarea acestei sărbători aniversare. În acest volum găsim o lucrare «*Aragonitul de la Șarul Dornei*» — un carbonat de calciu cristalizat în sistemul rombic — datorită d-lui prof. *Th. Nicolau* (directorul liceului internat, Iași) fost elev al lui *Rosenbusch* prin 1898 și 1899. G. M. M.

| IV. Reviste.

Despre *Floarea Darurilor*, nr. 3, *Viața romînească* și alte reviste apărute de curînd, vom vorbi în nr. următor. — Sc.

CRONICA VESELA

Să ne înțelegem

«Moarte polemicilor, căci, de nu, murim noi.
Murim, căci ne coborim adine, tot mai adine
în noroi».

Ireludii din «Viața Literară și artistică»

*Pardon, mă rog, să ne 'nțelegem !...
De mor polemicile toate,
Inseamnă c'am scîrlit afară
Măi toată sarea din bucate.*

*Da, da, e drept să ne 'nțelegem !...
Pe mine mă cuprinde frica
Că dacă vom scăpa de Chendi,
Noi n'om măi rîde de nimica.*

La «Convorbiri» răsare luna

*La «Convorbiri» e întuneric,
Talentele cam scriu pușin,
Și în redacție e jale,
E numai jale grea și chin.*

*Constat că ăsta e prezentul
De care nimenea nu rîde ;
Dar trebuie să recunoaștem
Că viitorul le surîde.*

Am auzit că d. Cincinat Pavelescu se va
«calipi» de revista «Convorbiri».

*De-acuma Cincinat, poetul
Cu epigramele-î subțiri,
S'a hotărît s'apuce drumul
În spre revista «Convorbiri».*

*O bucurie mărișoară,
Cum nu găsești întotdeauna,
E în redacția revistei...*

La «Convorbiri» răsare luna !...

O lămurire

În n-rul 2 al «Convorbirilor» un oarecare G. I. Ana (de ce sex?) a publicat o
nuevă. În n-rul 3 găsesc, la «revista critică», aprecierea bucății publicate. Felul
cum e apreciată nu îndreptăța pe d. Dragomirescu să publice nueva. Dar nu
despre aceasta voim să vorbim. Mă rog, să fac o întrebare: dacă se publică
într'un număr oarecare al revistei o bucată, putem aștepta în numărul viitor
aprecierea acelei bucăți? Dacă aceasta este o normă, eu aștept numai de cît ca, în
viitorul număr al «Convorbirilor», să găsesc și următoarea apreciere: «Eū, Mi-
hail Dragomirescu, am publicat în n-rele 2 și 3 ale revistei mele un articol
critic asupra lui Cerna. Articolul meu e manierat, saū prolix, etc. etc...» Să
așteptăm această apreciere?

Caion trăește

*De mult, de mult uitasem totul
Și nici n'aveam, mă rog, habar,
Că își măi tipărește încă
Caion «Romînul Literar».*

*Brè! ce comedie grozavă !...
Îmî vin toți nervii, toată criza...
Vai ! domnule Dragomirescu,
Mă otrăvești cu analiza !...*

A. G. D.

Cărți apărute în editura Institutului de arte grafice „Minerva“

Bulevardul Academiei, 3. — Edgar Quinet, 4.

AUTORII CLASICI

	L. B.		L. B.
ALEXSANDRI V. — Poesii	1.50	EMINESCU M. — Poesii postume	1.50
— Teatru, vol. I	1.50	— Scrieri politice și literare	2.—
— Teatru, » II	1.50	— Literatură populară	1.50
— Teatru, » III	1.50	FILIMON N. — Ciocoi vechi și noi	1.50
— Proză	1.50	ISPIRESCU P. — Legendele sau basmele Românilor	1.50
ALEXSANDRESCU GR. — Versuri și proză	1.25	NEGRUZZI C. — Proză	1.50
BĂLCESCU N. — Istoria Românilor supt Mihai-Viteazul	1.50	ODOBESCU AL. — Vol. I. Opere complete	1.50
BOLINTINEANU D. — Poesii	1.50	PANN ANTON. — Opere complete	1.50
CREANGĂ I. — Opere complete.	1.50		
EMINESCU M. — Geniu pustiu	2.—		

NB. — Toate aceste scrieri — exceptând „Poesii Postume“ și „Geniu Pustiu“, de Eminescu, — se găsesc în ediții de lux . . . à Lei 5.— vol.

AUTORII CONTIMPORANI

	L. B.		L. B.
ALDEA-SANDU C. — In urma plugului	1.50	HODOȘ CONSTANȚA. — Frumos.	1.50
— Drum și popas	1.25	IORGA N. — Cuvinte adevărate.	2.50
BIRSAN Z. — Visuri de noroc	2.—	— Drumuri și orașe din România	2.50
BELDICEANU N. N. — Chipuri de la mahala	1.50	— Sate și mănăstiri din România	2.50
BOUREANU EUG. — Povestiri din copilărie	1.50	— Pe drumuri depărtate	1.50
COȘBUC G. — Valuri alinate, poezii traduse din Carmen Sylva	1.50	— Neamul românesc în Bucovina	2.50
CHENDI IL. — Preludii	2.50	— Neamul românesc în Ardeal și țara ungurească, 2 volume à	2.50
— Foiletoane	2.50	— Gânduri și sfaturi ale unui om ca oricare altul	1.50
— Fragmente	2.50	— Ștefan-cel-Mare și Mihai-Viteazul	—50
CUNȚAN MARIA. — Poesii	1.25	— Istoria Românilor în chipuri și icoane	2.50
DELATISMANA CORN. IOANA. — 100 basme pentru copii	2.50	IOSIF ST. O. — Din zile mari	2.—
EMILGAR-GĂRLEANU. — Bătrâinii FLANMARION C. — Tainele cerului (tr. d. H. G. Lecca)	1.50	— Credințe	1.50
GENLIS D-NA (de). — Povestiri morale pentru tinerime	1.50	LECCA G. H. — Poesii	1.50
GORUN ION. — Taina a șasea	1.50	LIVESCU FLOREA MARIN. — Nu se cuvine!	1.50
GRIGOROVITZA EM. — Chipuri și graiuri din Bucovina.	2.50	MANOLACHE-HOLDA I. — Fete	1.50

	L. B.
PAPANAGI N. și JULES BRUN	
Mosneagulde la munte	1.50
PAUL AUGUSTIN. — Între Someș și Prut	1.50
PĂTRESCU-PETRA N. — Ilie Marin	1.50
POP VASILE. — Rîs și plîns	1.50
— Domnița Viorica	2.—
POPOVICI C. AUREL. — Vorbe înțelepte	1.50
ROSETTI R. D. (Max). — Între Capșa și Palat	2.—
Rutenisarea Bucovinei	3.50
SADOVEANU M. — Povestiri	1.50
— Crîșma lui moș-Precu	2.—
— Dureri înnăbușite	2.—

	L. B.
SADOVEANU M. — Șoimii	1.50
— Povestiri din război	2.—
— Floare-Oflită (roman)	2.—
— Amintirile căprarului Gheorghită	2.—
SCROB C. — Rouă și brumă	1.50
SCURTU AUREL. — Călăuza stațiilorilor Balneare și Climatice din România	2.50
SLAVICI I. — Vatra părăsită	2.—
— Din bătrîni	2.50
TEODORU A. GH. — Din viața marinarului	1.50
VOINEȘTIE-BRĂTESCU I. — Nuvele și schițe	1.50

BIBLIOTECA POPULARA „MINERVA”

	L. B.
No. 1—3. Istoria populară a Romînilor	— 45
» 4. Cîntarea Romîniei	— 15
» 5. Istoria populară a literaturii Romîne	— 15
» 6. Revoluția lui Tudor Vladimirescu	— 15
» 7. Perderea Basarabiei	— 15
» 8. Unirea Principatelor	— 15
» 9. Mihail Cogălniceanu	— 15
» 10. Vasile Alecsandri	— 15
» 11. Stefan-cel-Mare	— 15
» 12-13. Istoria lui Mihail Vi-teazul, de N. IORGA	— 25

	L. B.
No. 14. Revoluția lui Horia	— 15
» 15. Răpirea Bucovinei	— 15
» 16. Cum să ne creștem copii	— 15
» 17. Păstrarea sănătății	— 15
» 18. Ce să citim ?	— 15
» 19. 10 Maii	— 15
» 20-22. Războiul pentru nea-tirnare	— 45
» 23. Viața și faptele Mitro-politului Moldovei Veniamin Costachi	— 15
» 24. Aritmetică	— 15
» 25. Femeia în revoluția din Rusia de E. Arbore-Ralli	— 15

BIBLIOTECA MUSICALĂ „LIRA ROMÂNĂ”

Conținînd cele mai frumoase române și cîntece
naționale romîne pentru voce și piano

NUMERELE APARUTE :

1. Deșteaptă-te Române. Cîntec patriotic.	11. Cucuruz cu frunza'n sus. Cîntec popular.
2. Luna doarme. Romantă populară.	12. Fetița din acel sat... Arie din Transilvania.
3. Aoleu! Arie populară.	13. Popa zice că nu bea. Arie popular.
4. Suspine crude. Romantă populară.	14. Inimioara mea. Arie populară.
5. Cîț te-am iubit. Romant. popular.	15. Am un leu și vreau să-l beau. Cîntec popular.
6. Călngărul. Melodie populară.	16. Pasăre galbenă'n cioc. Cînt. pop.
7. Pentru tine Jano. Cîntec popular.	17. Inutul Regal Român de Hăbsch.
8. Donă fete spală lină. Arie popul.	18. Cîntecul Gîntei Latine.
9. Ce te legeni codrule? Romantă.	
10. Steluța. Romantă.	

Prețul unui Ex. 20 ban .

De vânzare la toate librăriile din țară și la Instit. de arte graf. și edit. „MINERVA”, București, B dul Acad., 3.—Edgar Quinet, 4.